

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. Forma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

firmum in eo raro casu, quo ex sola ablutione baptismi moriatur? cuius modo *num. 4.* meminimus.

6. Respondeo ad Primum, eum, qui infantem projicit in puteum incurrisse irregularitatem ex delicto, quia (ut nunc suppono) peccavit occidendo innocentem. Dico, ut nunc suppono, nam si bona fide facit, & ex bona conscientia, quamvis erronea, non peccavit, unde irregularitatem non contrahit, quia irregularitas ex delicto, sine delicto non incurritur, ut infra late suo dicitur loco.

7. Respondeo ad Secundum; eum, qui infirmum baptizat in eo raro casu, non incidere in irregularitatem. Acceleratio enim (sunt verba Hurtad. l. c.) illa mortis hominis alias morituri, cui ratione dictæ asperitionis est ponitur, adeo exigua, & insensibilis est, & fit modo ita humano, ut ob salutem æternam non sit contra rationem, ac proinde sic baptizans non manet irregularis, quamvis re ipsa sequatur dicta acceleratio. Hæc Hurtadus.

8. Vides differentiam utriusque casus? In priore is, qui projicit infantem moribundum in puteum, infantem occidit, dum projicit, in posteriore vero infirmum ablucendo, nequaquam occidit, quia ea parva ablutio non est causa ex se mortis, sicuti est dicta projectio.

9. Faver nostræ & Hurtadi sententiæ Sotus, in 14 d. 5. q. 3. & Zambranus de casibus occur. tempore mortis, dub. 12. n. 16. qui dicunt, baptizantem non incurrere irregularitatem, quando est necessitas aliquem baptizandi, & mors accedit propter actionem baptizantis, sed sine illius culpa, ac per accidens, & inopinato.

§. V. De forma Baptismi.

1. Ad essentiam formæ baptismi habendam, tria distincte explicari omnino debent. Primum, Actio exterior, seu actus ipse baptizandi. Secundum, Unitas Dei. Tertium, personarum divinarum Trinitas, quæ certè tria satis bene explicantur in communi, & consueta forma Latinorum: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Et in formæ Græcorum, quam mox ponam *num. 15.*

2. Illud (in nomine) aliqui dicunt significare idem, quod in invocatione, alij in fide, alij in virtute, id est in autoritate, & potestate: id quod, cum major explicatio ad Theologos, ut S. Thom. 3. p. q. 66. art. 5. ad 6. aliisque pertineat, innuisse sufficiat.

3. Et quidem, quoad valorem, in quacunque lingua profecti ejusmodi formam posse, diximus superius univ ersaliter, lib. 1. de Sacramento, in genere, cap. 1. initio. Quoad licitum verò usum, Latinum vti forma Græca, Græcum Latina, esse mortale, docet Hurtadus loc. cit. diff. 7. negat tamen Valentia apud eundem, quia hæc censetur mutatio accidentaliter, & levis momenti, quod certè probabile est.

4. Iam vero, quia difficile est aliquando cognoscere an, & quando verba æquivalentia, vel mutata, vel addita, vel corruptè prolata, ejusmodi sit ut formam mutant essentialiter, vel accidentaliter, atque adeo ut certo, vel non certo, vel etiam sub dubio sufficiant ad baptismi valorem, ideo breviter hic suis sub classibus ea collecta subdam: quamvis circa idem aliqua docuerim, cum de forma Sacramentorum in univ ersum disservi, lib. 1. de Sac. in gener. c. 2. §. 3. quæ sanè erunt omnino recolenda.

Verba certa sufficientia ad formam Baptismi.

5. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.

Nota, illud Ego, & illud Amen, non esse de essentia formæ. Immo, si citra contemptum omittantur, non peccari mortaliter, quia res est levis: ut habes apud Hurtadum de bapt. d. 1. diff. 7. vide etiam Leand. de bapt. d. 3. à q. 2. aliisque.

6. Ego te baptizo in nomine Patris; Dei Filii: vel Christi, Dei Filii: & Spiritus sancti.

7. Ego te baptizo in nomine Patris, in nomine Spiritus sancti. Vel quod idem videtur in nomine Patris, & in nomine Filii, & in nomine Spiritus sancti.

Ratio huius sufficientia est, quia sic ostenditur personarum, non vero pluralitas. Dixerunt, Ius Dicastillus, Henriquez, Corinch, Trallench, Bona, na p. 2. tr. 17. ref. 15. Licet invalidam esse hanc formam vel saltem sub conditione repetendam baptismi hanc formam collatum, dicant non pater, nisi Summa Sexaphica, Gesualdus, Medalla Theologus, & Bonacina apud Dianam l. c. Sed ego sequor Bona, res, priore loco adductos. Et nihilominus propter eandem dicenda sunt §. 2. num. 2. rectè sub conditione repetetur Baptisma.

8. Ego te baptizo nomine Dei Patris Omnipotentis, & Filii Sapientis, & Spiritus sancti boni Paracliti.

Nam illud in, de essentia non esse puto cum Hurtad. de Bapt. diff. 7. & multis aliis contra alios facientibus de essentia.

9. Ego te baptizo virtute Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Ita Hurtadus ibid. contra Toletum aliisque quod cum Hurtadum negantes.

10. Ego te baptizo in nomine Dei Patris Omnipotentis, & Filii Sapientis, & Spiritus sancti boni Paracliti.

11. Ego te baptizo in nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti.

Nam illud (&) non esse de essentia puto cum Dian. l. c. & G. Hurtad. l. c. & aliis contra nonnullos apud eundem Hurtadum ibid.

12. Baptizo te, vel baptizo hunc in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

13. Ego te abluo, vel lavo in nomine, &c.

14. Ego Sacerdos: ego Petrus te baptizo in nomine, &c.

15. Baptizetur servus Christi, vel baptizetur, vel baptizetur hic in nomine Patris, &c.

Adverte, Modum hunc esse Indicativum, ut videtur enunciante, vel esse Imperativum, ut nonnulli apud Hurtad. l. c. diff. 8. Theologi, eos proferre putant, & approbant. At vero nunquam deprecative, ut nonnulli eam num. 28.

Adverte item, Valentiam, adductum ab Hurtado de Bapt. diff. 7. putare, solum venialiter peccari, si Latini utatur forma Græcorum, vel Græci forma Latinorum, sed ipsam Hurtadum putare, peccari mortaliter. Nec firum: quia hic, ejusmodi mutationem magis, ut scio esse momenti, at levioris illi.

16. Ego in nomine Patris, & Filii, & S. S. baptizo te, vel in nomine Patris baptizato te, & Filii, & S. S.

17. Ego te baptizo in nomine Patris, Ego te baptizo in nomine Filii, Ego te baptizo in nomine Spiritus sancti.

18. Nos auctoritatis gratia, te baptizamus in nomine Patris, Filii, & S. S.

Illud enim Nos in hoc loquendi modo idem significat, quæ Ego.

19. Ego baptizo vos, vel Dominationem vestram, Altitudinem, Excellentiam vestram in nomine, &c.

Intelligitur enim ex usu loquendi persona ipsa, ut apud Leand.

20. Ego baptizo servum Christi Ducem talium, in nomine, &c.

21. Ego baptizo Petrum in nomine, &c.

Nota in proximis tribus formulis, & similibus, non potest committi peccatum, nisi veniale, quia in his mutatur quæ sunt momenti, ut videtur apud Leand.

22. Ego baptizo vos (si sunt multi in necessitate baptismi, ut in repentino naufragio) in nomine Patris, Filii, & S. S.

Ratio sufficientia hujus forma supposita sufficienti ablutione, est quia illam vos, etiam ex communi more loquendi significat, et c. ex S. Th. 3. p. 2. q. 66. art. 5. ad 4. Prædicta habes sparsim ex Doctribus citatis, ubi agunt de Baptismo.

Verba certe non sufficientia ad formam Baptismi.

23. Ego te baptizo in nominibus Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Nam sic significatur pluralitas Deorum.

24. Ego te baptizo in nomine Christi. Amen.

Legit Bellarminum, l. 1. de bapt. cap. 3. qui probat, Apostolos nunquam baptizasse sub hac forma, in nomine Christi. Quod si Aitor, cap. 2. & alibi sic dicitur, sensus est, Apostolos baptizasse in virtute, & fide, & auctoritate Christi, id est Baptismo instituto à Christo ad differentiam Baptismi Joannis Baptiste. Vel sensus est, apponi consuevisse nomen Christi Domini in vera forma, in hunc modum. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii Domini nostri IESU Christi, & Spiritus sancti. Prior interpretatio asseritur à Sancto Basilio, Theophylacto, Damasceno: posterior à S. Cypriano, & Origene.

Sic S. Thom. 1. part. 6. ad 1. asserere, Apostolos ex peculiari concessione, sic baptizasse ut nomen Christi redderetur dulce, & amabile: Sed profecto magis animo sedent explicationes allatae.

In nomine Dei. Amen.

In nomine Trinitatis. Amen.

In nomine trium Divinarum personarum. Amen.

In nomine Omnipotentis, Sapientis, & Boni.

In nomine Genitoris, & imaginis ejus, seu splendoris gloriæ ejus, & Domini, seu Flaminis.

In nomine Patris Maioris, & Fili Minoris, & Spiritus sancti.

In nomine Dei, & Sanctæ Crucis.

25. Ego te baptizo. Incidi in quoddam manuscriptum affirmans: Bedam in c. 10. Aitorum, & S. Bernardum Epist. 3. 4. dixisse, hanc postremam esse formulam sufficientem. Sed nihil minus in locis, qui ab ipso citantur.

Id tamen diserte S. Bernardus dicit in Epist. 340. Verum ejus sententiam sequi non possum, & credere ipsam hac nostra ætate, quando res diligentius sit disputata nobis consensurum. Id quod Sanctus Doctor innuit ipso initio prædictæ Epistolæ, sic enim præmittit, Breviter vobis de proposita questione respondemus, sine præiudicio tamen summi sapientis.

In nomine Patris, & Filii, & gratiæ Spiritus sancti

Hanc omnino reiecit Quintanadueñas de Baptismo, sing. 5. n. 5.

26. Ego te baptizo in nomine Sanctissimæ Virginis, & Sanctorum. Amen.

Quid si dicas. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac Beatissimæ Virginis, & Sanctorum.

Respondet, distinguendum esse. Si enim intendas baptizare, vel in nomine Virginis, & Sanctorum, vel in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti indivisibiliter cum Virgine, nullus est Baptismus. Si vero solum intendas implere Virginis, & Sanctorum auxilium, validus erit, quia sic non mutatur essentialiter forma, sicuti contra, mutatur ex intentione precedente. Ita Vasq. Suar. alii. apud Lean. de Baptismo, d. 3. q. 36.

27. Baptizatur à Christo, vel à Deo talis servus Christi. Amen.

28. Baptizetur deprecative servus talis Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Quando enim sic deprecative dicitur, puta modo Optativo, vel etiam Subiunctivo, non adhibetur forma præscripta à Christo Domino, qui dixit Apostolis Baptizantes eos, id est, vos baptizate, quasi autoritative, quamvis, ut Ministri non vero, ut causæ principales.

29. Ego baptizo in te nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Quia in ejusmodi transpositione mutatur forma essentialiter.

30. Baptiza petrum servum Christi.

Nam sic, ne implicite quidem subintelligitur legitimus Minister baptizans, qui idem debet esse, qui præfert verba, & qui abluat.

31. Ego intendo te baptizare in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Debet enim explicari actus baptizandi, non vero sola baptizandi intentio, ut rectè notat Sayrus l. 1. de Sacram. c. 4. artic. 4.

32. Ego me baptizo.

Debet enim esse persona distincta ea, qua baptizat, ab ea qua baptizatur.

33. Denique, quando duo simul formam pronuntiant & simul abluunt, quid dicendum?

Respondeo. Si unus independenter ab alio, hæc duo ipse faciat, valide baptizat, quia sic adfunt omnia essentialia Sacramenti, ita tamen, ut solus ille verè baptizet, qui prius absolvit requisita, atque adeo qui posterior est nihil agat.

34. Quod si, posita dicta independentia simul absolvant, simul baptizabunt, ut puto, sicut in Missa Ordinationis omnes Sacerdotes consecrant, si simul consecrationis verba perficiant, & nihilominus hunc, ita baptizatum, esse sub conditione rebaptizandum omnino censet.

35. Si vero unus dependenter ab alio baptizare intendat, erit Baptismus invalidus, quia sic falsa est forma, cum neuter per se auctoritative baptizet. Vide G. Hurtad. d. 2. de bapt. diff. 5.

Verba dubie sufficientia ad formam Baptismi.

36. Ego te baptizo in nomine Genitoris, & Geniti, & Procedentis seu Spiritantis ab utroque.

37. Ego te baptizo in nomine Vngentis, Vncti, & quo Vnctus est.

Hanc formulam numerasset cum insufficientibus, sed quia ea posset colligi ex dictis à Beda in c. 10. Aitorum, & Ambrosio, lib. 1. de Spiritu sancto, hic, eorum reverentia inseratur.

38. In nomine Patris, & Iesu Christi, & Spiritus sancti.

39. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus, Amen.

Hanc formam certo sufficientem indicat G. Hurtad. à prima de bapt. diff. 10. citans Vasq. mihi dubia est, quia non satis explicite videtur, significari Spiritus sanctus: nam & Angelus etiam Spiritus est.

40. In nomine, Patris, & Verbi, & Spiritus sancti. Hanc sufficere, putat Bonacina de bapt. de prima q. 2. p. 4. n. 13. nequaquam sufficere ait, Fillucius, apud Bonacinam ibid. Si, ergo dubia.

41. Cum nomine Patris, cum nomine Filii, cum nomine Spiritus sancti.

Quamvis hanc formam sufficere putent aliqui qui apud Dian. tract. 17. res. 15. quia consenti illud Cum non extrahere formam in diversum significationem, tamen quia alii id negant, iudicantes, sic non exprimi, id quod exprimitur per illud In. Ideo securius adnumeretur cum formis incertis. Idem ergo erit si dicas sub nomine Patris, & c. vel Per nomen Patris, & c.

42. Cum Patre, Filio, & Spiritu sancto.

In

In Deo Patre, vel in essentia Patris, vel in uno Deo Patre, Filio, & Spiritu sancto. In Patre Filio, & Spiritu sancto.

In his proximis tribus formulis ambigo de Baptismo, quia per illas non videtur significari id totum, quod significatur per illud In nomine, ita Valentia, Coninch, apud G. Hurtadum loc. cit. diff. 7. eos citantem, sed non sequentem.

33. Ego te baptizo.

In essentia Patris, & Filii, & Spiritus sancti. In uno Deo Patre, & Spiritu sancto, vel in unum Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, vel per unum Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum.

44. Has approbat Vasq. & Laym. quos Castrop. citat, sequiturque de bapt. d. p. 5. n. 17. sed non acquiesco propter rationem proxime adductam. Sicut non acquiescit Valentia, & Coninch, adducti, sed non excepti à G. Hurtado de bapt. diff. 7. vers. Ex quibus.

45. In Virtute, Autoritate, & Fide Patris, Filii, & Spiritus sancti.

Forma hac merito incerta est Valentia dub. 4. quasi. 1. p. 3. quia ejusmodi voces minus videntur significare, quam illud, In nomine.

46. In nomine Spiritus sancti, Filii, & Patris. Hanc cum Castrop. l. c. ver. Quando autem; ideo incertam iudico, quia, non significat Spiritum sanctum, prout ipse est procedens, sed potius ut principium.

47. In nomine Filii, Patris, & Spiritus sancti. Propter similem rationem modo dictam, ambigo item de hac forma, quia non significat Patrem, ut Originem, & Principium sicuti re ipsa est.

48. In nomen Patris, Filii, & Spiritus sancti. Hanc, ut sufficientem asserti Leander de bapt. d. 3. q. 1. 3. quia putat sic, non mutari significationem formae. Et quidè Græci qui ablative carent, In nomen proferunt: licet in Syriaco sit in ablativo, ut notat Estius in d. 3. 6. Sed profecto non video, hanc esse certo sufficientem, non enim est eadem ratio in Græco, atq; in Latino. Illud enim eis non oportet, Græce prolatam eandem haberi significationem quam habet Latinum illud, In Nomine. At hoc Latinum In nomen non videtur certo habere eandem significationem quam habet illud in Nomine, seu quam habet Græcum, eis non oportet.

49. Ego te Tingo, Intingo, Mergo, Immergo, Aspergo, Aquam infundo, Balneo, Coniubo in aquam, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Valde mihi incerta sunt hæc formula, quia per has non satis significatur ipsa ablutionis actio, & per postremas potius significatur ablutionis causa quam Ablutio.

50. Baptizat, vel Baptizet, imperativè te Deus, vel Christus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Vel Baptizaris, seu baptizetis, item imperativè, à Deo vel à Christo, in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti.

Has duas formulas ratas, ac legitimas esse pronuntiat Suarez: sed negant Vasq. apud Castropalaum citatum, qui tamen Suarii sententiam amplectitur, nescio an merito, quia sic non explicatur ipsa dictio Ministri.

Nona difficultas de collatione cuiusdam Baptismi, ex patrio vocabulo apud Siculos orta.

51. Quando forte confertur Baptismus Infanti, urgente mortis periculo in parturientis ædibus, solet in Sicilia vernacula lingua id sic explicari. La Raccogliatrice, o vero la Mammana ingravato il Fanciullo. Questo Fanciullo fu ingravato in Casa, &c. Neque unquam in alia occasione utimur hac voce Ingravare, solum

enim ea utimur ad significandum baptismum in periculo circumstantis, prædictoque modo collatum.

Quædam ergo Obsterix in ea necessitate baptizatur, hac forma usa, per incisionem, et. In Christo vato in nomine del Padre, e del Figlio, e del Spirito sancto. Amen Convaluit Infans, deque hac non incertior factus Parochus, dubitavit, an validus sit Baptismus, multis ex Sacerdotibus Parochie consentientibus tamen omnibus debere. Infans conditione iterum ritè baptizari, quod certe fidei. Porro si ad te fuisset ejusmodi quaestio delata, in unamnam Sacerdotum sententiam suffragium, rogavisti?

52. Ego profecto de hac te interrogatus, sic respondit. Si illud Ingravare idem esset apud Siculos, quod abluere, vel ablui, certa fuisset, & rata illa forma baptizandi, puta idiomate patrio prolata. At non ita fuit. Nam Ingravare, quantum ego, qui Siculus sum, agnosce ex nostrate more loquendi possum, legitur constatum totius illius actionis baptizandi in rebus mortisque discrimine, privatim Domi, à non Publice sine consuetis Ecclesie cæremoniis, &c. Non autem significat ipsum actum abluendi, sed potius ad quod pertinet illa necessitate factum est. Profus ac dictum. Fuit hic infans Christo Domino addictus, sine solennitatibus Ecclesie. Sicuti ergo, qui sic baptizaret. Ergo hanc actionem quam facit, te Christo addico in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, irritum faceret baptismum, quia non explicaret actum abluendi, quæritur etè explicari omnino debere, nec solum implicari, sed significari dicimus n. 1. Ita in casu nostro.

53. Dices. At P. Franciscus Scorsus utriusque Lingue Græcæ, & Hebræicæ peritissimus, in suo Latino Choro no putat Ingravare, deduci à verbo Græco quædam quod significat Lavare, à quo etiam verbo, dicitur præpositione, deducitur baptizari, quod ritè in huius sacramenti collatione omnes usurpamus. Significat igitur vattare significat Lavare, aptissimum verbum ad formam baptismi.

Respondeo. Tamen si concederemus ejusmodi opinionem, quam certe ipse Pater Scorsus prudenter probabiliter dumtaxat approbat, quæque ex suo periculo nullo ducit, sed certe, me id ab ipso sciscitante, promittit, demque me rogante, in suo Latino scriptis. Tamen opinionem ethimologiam concederemus, nihilominus ex antiquissima usurpatione loquendi Siculorum, non amplius ipsum abluendi actum, sed aggregatum illi modo explicatum, hac ætate significat nostram, nihil præterea.

§. VI. Regula tres, quibus docemur, quando sub conditione reiterandus sit Baptismus.

1. Prima Regula. Quoties collatus est Baptismus aliquo ex prædictis modis dubie sufficienter, erit necessariò sub conditione repetendus. Quod si collatus fuerit, aliquo ex modis certò non sufficienter, erit multo magis repetendus, sed condicio apponenda non erit.

2. Secunda Regula. Quoties probabile opinio habes, siue ex iure, siue ex facto, te non esse baptizatum, toties licitè poteris sub conditione rebaptizari, siue obligaris. Ratio prioris patris hujus secundæ Regule est, quia iam habes prudentem, & rationabilem causam de carentia tui baptismi. Ratio posterioris est, quia potes sequi opinionem probabilem atque adeo potes iter iudicare, te esse baptizatum. Ita Hurtadus de bapt. diff. 2. contra Ochagaviam, Lege item De Logo in lib. 1. cap. 33. fusè docentem, quando possis, non tamen obligeris reiterare baptismum.

3. Ex his autem vides, te posse rebaptizari, etiam omnibus illis casibus, in quibus licet nos probabiliter dixerimus sufficientem esse materiam, vel formam